

Oponentský posudek na habilitační práci

Identifikační údaje

k oponentskému posudku byla předložena práce MUDr. Márii Janíčkové, PhD,
práce má název:

Zlomeniny skeletu tváře u dětí a adolescentov.

Práce byla vypracovaná v roce v roce 2019 a je podkladem pro habilitační řízení v oboru stomatologie

Původnost habilitační práce

Habilitační práce je původní. Vznikla na základě získaných výsledků vyšetřování a léčení nemocných v rámci činnosti autorky na Klinice stomatologie a maxilofaciální chirurgie Jesseniově LF v Martine Univerzity Komenského v Bratislavě a Univerzitní nemocnice Martin.

Rozbor práce a dokumentace

Práce sestává z textové části, která má 160 stran, obsahuje 20 obrazů, 90 tabulek a 20 grafů.

Literárních citací je uvedeno 186.

Je napsána ve slovenském jazyce, formou počítačové kopie a opatřená pevnou vazbou.

Je členěna do 5. kapitol, dále závěru a seznamu literatury. Je vzorně upravena, bez překlepů, přehledně a správně označena.

Obecná část

V obecné části práce je popsán růst a vývoj dítěte se zaměřením na kraniofaciální oblasti. Je zhodnocena osifikace kostí lebky a dále je vysvětlena traumatologie obličejového skeletu a její biomechanika.

V dalších částech je zhodnocena etiologie a incidence poranění, lokalizace a charakter zlomenin. Je popsán mechanismus a průběh kostního hojení.

Dále je uveden optimální způsob vyšetření poraněného, vhodné rentgenové vyšetření u jednotlivých typů poranění. Ve všeobecných principech léčby jsou popsány konzervativní metody léčení a zásady imobilizace čelisti s jejich problematikou.

V části chirurgické léčby jsou uvedeny konvenční osteosyntetické materiály. Zvláštní pozornost je věnována biorezorbovatelným materiálům, které byly v léčení užívány, jejich charakteristické vlastnosti a možnosti komplikací během hojení. Jejich užití bylo podmíněno grantovým projektem autorky, což umožnilo financování těchto materiálů.

U dolní čelisti a následně střední a horní obličejové třetiny jsou popsány a charakterizovány jednotlivé typy zlomenin. Je uveden problém polytraumat a specifický postupu při jejich ošetřování.

Vlastní práce

Cílem habilitační práce je podat ucelený obraz o výskytu, příčinách a možnostech léčby i komplikovaných úrazů ve sledovaném souboru 554 dětí a adolescentů se zlomeninami maxilofaciálního skeletu. Získané poznatky a zkušenosti porovnat s literárními údaji a vyvodit z toho závěry po praxi týkající se možné prevence vzniku úrazů a stanovením optimálních kritérií u jednotlivých modalit léčby.

Metodika

V habilitační práci jsou retrospektivně zpracována klinická data dětí a adolescentů léčených od ledna 2004 do května 2019, z toho bylo 289 ambulantních a 265 hospitalizovaných ze 640 dignostikovaných zlomeninami dolní čelisti a obličejového skeletu. Soubor byl rozdělen do 4 věkových skupin. Ty byly hodnoceny a vzájemně statisticky porovnány.

Výsledky

Nejčastějším poraněním byly zlomeniny dolní čelisti (213, 38,45%) nejvíce ve věkové skupině 16-18 let (19,86%). Zlomeniny jařmové kosti a horní čelisti byly u 144 (25,99%)

Kontuze obličejového skeletu byly poměrně časté (15,70%). Zlomeniny očné u 11,19% a zlomeniny frontální kosti a supraorbitu u 7,58%

Izolovaná poranění zcela převládala ve všech věkových skupinách. Kombinovaná poranění se vyskytla hlavně u starších dětí.

Z celkového počtu patřily k nejčastějším sportovní úrazy 142 z 554, následoval pád u 122, násilí u 116 kolo u 79 a dopravní nehody u 68 dětí.

Ze sportovních aktivit jednoznačně převládal fotbal.

V předložené práci je zdokumentovaný výskyt různých typů zlomenin obličejového skeletu u dětí a adolescentů.

Výskyt v průběhu roku byl nejčetnější v letních měsících, zejména o prázdninách.

S rostoucím věkem probandů výskyt zlomenin narůstá a mění se v jednotlivých třetinách skeletu. Signifikantní je to na dolní čelisti ve věku do 15 let, kde je vyšší pravděpodobnost výskytu zlomenin kloubního výběžku a centrální části čelisti. U adolescentů je vyšší výskyt zlomenin těla a úhlu čelisti.

Konzervativní způsob léčby je vyšší v nižším věku. U chirurgického způsobu léčby převládá mezi osteofixačním materiálem u nejmladších rezorbovatelný materiál, oproti titanovému. U

poranění střední třetiny obličeje převládá chirurgický způsob léčení a jsou zde častěji přidružená poranění ostatních částí těla

Vzhledem k etiologii vzniku poranění při sportu a při hrách je nutno klást důraz na prevenci a užívání ochranných pomůcek (přilby ústní chrániče) .

Závěry

Plně v souladu se stanovenými cíli habilitační práce je retrospektivně dokumentován výskyt různých typů zlomenin orofaciální oblasti u souboru 554 dětí a adolescentů. Získané výsledky umožňují stanovit závěry, které jsou v souladu s obdobnými statistickými pracemi jak potvrzuje i diskuze habilitační práce.

Nejčastější příčinou úrazů u tohoto souboru byl sport. Prokázalo se, že mezi příčinami úrazů a věkem pacientu je statisticky signifikantní závislost. S rostoucím věkem stoupá počet zlomenin orofaciálního skeletu a stejně i počet zlomenin v ostatních etážích obličeje.

Nejčastěji se v souboru vyskytují zlomeniny dolní čelisti (téměř 39%). Analýza výskytu lomných linií na dolní čelisti potvrzuje vyšší pravděpodobnost zlomeniny kloubního výběžku u mladších dětí, zatím co u adolescentů je častější postižení ozubené části mandibuly a úhlu.

Vyšší bylo zastoupení počtu konzervativních metod léčby při zlomeninách dolní čelisti i u zlomenin očníce.

U chirurgických způsobů léčby byla závislost mezi věkem a užitým osteosyntetickým materiálem. U mladších pacientů byl užíván biodegradabilní materiál u ostatních převládal titan. Statisticky signifikantní souvislost se prokázala při léčbě zlomenin dolní čelisti, zlomenin typů Le Fort a zygomaticomaxilárního komplexu.

Nejvyšší byl počet izolovaných poranění, s přibývajícím věkem se vyskytovala kombinovaná poranění u dopravních nehod i polytraumata u nejstarších dětí a adolescentů.

Z analýz příčin vzniku zlomenin vyplývá, že je nutno klást důraz na prevenci vzniku úrazů a užívání vhodných ochranných prostředků.

Při diagnostice zlomenin dětského věku je nutno využít nejkvalitnější přístroje, moderní zobrazovací techniky s maximální výpovědnou hodnotou při minimální expozici dětského organismu.

S ohledem na gracilnost tkání a probíhající růst organismu je cílem postupovat maximálně atraumaticky při operativní léčbě se snahou eliminovat trvalé následky. Stejně tomu je při volbě postupů při podávání celkové anestezie.

Konzervativní léčba převládala ve všech obličejových třetinách, využívaly se možnosti mezičelistní fixace a volba tekuté stravy.

V chirurgických metodách repozice fixace byl volen intraorální přístup a z osteosyntetických materiálu se preferoval biodegradovatelný. Tento materiál není běžně užívaným materiálem na

odborných pracovištích maxilofaciální chirurgie .Díky grantové úloze, kterou je autorka práce řešitelkou (MZ SR 2007/47-MFN-02) bylo vyřešeno i jeho financování.

Užitím tohoto materiálu se zjistilo nejen vhodné fixování v dětském orofaciálním skeletu, ale bylo možno na dostatečném počtu pacientů ověřit jeho vlastnosti případně i možné komplikace

Z výsledků vyplývá jeho jednoznačná vhodnost použití s řadou výhod zvláště u dětských pacientů

Získané výsledky jsou zpracovány vhodnými statistickými metodami a vzájemně vyhodnoceny.

Vědecký přínos habilitační práce

Autorčiny informace a znalosti jsou v této problematice velmi dobré a dostatečné. Má dlouholeté praktické zkušenosti s ošetřováním poranění maxilofaciální oblasti. Vybuodovala a organizuje potřebnou mezioborovou spolupráci .Výsledky uvedeného rozboru poranění prokazují častou potřebu ošetření. Zaměření na skupinu dětí a adolescentů vyplňuje mezeru, která v oboru chyběla. Umožňuje je následně porovnat s obdobnými šetřeními v jiných oblastech, pomáhá plánovat potřebu ošetření a zlepšuje informovanost o nových metodách léčení, které zavedla a ověřila. Práce je jednoznačně vědeckým a organizačním přínosem pro obor stomatologie a maxilofaciální traumatologie.

Citovanost literárních pramenů je dostatečná nedošlo k opomenutí žádného významného sdělení.

Celkové hodnocení práce

Habilitační práce je zaměřena na velmi aktuální problematiku úrazů maxilofaciální oblasti. Tato problematika vyžaduje možnosti komplexního léčení a vysokou kvalifikaci ošetřujícího. Obojí autorka práce a její pracoviště splňuje.

Výsledky dokumentované v předložené habilitační práci to plně dokladují a umožnily dosáhnout velmi dobré výsledky v léčení nemocných i rovnocenné porovnání s výsledky jiných zahraničních pracovišť.

Dotazy na autorku

1. Vyskytly se zánětlivé komplikace u některé ze 213 zlomenin dolní čelisti v souvislosti s průběhem lomné linie v ozubené části a měly za následek prodloužení hojení zlomeniny.

2. V jakém počtu byly prokázány poruchy hybnosti oka u 63 zlomenin očníce a vyvolaly potřebu chirurgického způsobu léčení?

Závěr

Habilitační práce MUDr. Márie Janíčkové, Ph.D. odpovídá svým rozsahem a obsahem ustanovením Zákona o vysokých školách a habilitačnímu řízení na Jesseniovy LF Univerzity Komenského v Martině.

Doporučuji práci přijmout v předložené formě a na jejím základě udělit MUDr. Marii Janíčkové, Ph.D., hodnost docentky pro obor stomatologie.

V Brně 12.února 2020

doc. MUDr. Milan Machálka, CSc.